

SÄKENI

Ilmestyy kerta kuukaudessa Fitchburgissa, Mass., Raivaajan kustannuksella ja toimittamana

Published every Month, by Finnish Soc. Pub. Co., Fitchburg, Mass.

TILAUSHINTA \$1.00 VUOSIKERTA

Entered at the Fitchburg Post Office as second class matter.

Vallankumouksellisia harhakäsitteiksi vastaan*)

Ennen uudempaa kehitysoppia oli maailman tietoisuus luonnon salaisuuksista hämärä. Uskonnon vastausta maailman luomiskysymykseen pidettiin oikeana. Jumala muka oli luonut maailman valmiiksi — semmoiseksi mikä se nyt on tai mikä se oli luomistoimituksen päättymisen jälkeen, ja että se semmoisena tulee olemaan maailmanlopun viimeiseen silmänräpäykseen asti.

Uudempi kehitysoppi on lyönyt rikki moiset olettamukset, näyttäen, että koko luonto on kiehuva kehityksen meri, että meidän maailmamme alkuna on ollut ainehiukkanen avaruudessa — ken sen on luonut, sille ei meidän tässä tarvitse vastausta etsiä — josta ainehiukkasesta miljoonia vuosia kestänyt aineiden kierto ja kokoontuminen on kehittänyt tämän maailman siksi mitä se nyt on ja että se yhä on kehityksen alainen, että luomistyö jatkuu ikuisesti. — On pä-

*) Tämä kirjoitus on muodostunut esitelmävalmistuksista. Jos siinä on itsenäisyyttä tai alkuperäisyyttä sängen vähä, on se mielestäni sitä sisällökkäämpi.

tevästi myöskin todistettu, että ihminen ei ole alkuperää ainoastaan apinasta, vaan että se apina, josta ihminen polveutuu löytää sukupuunsa juuren vedessä elävässä "alkueläimessä", joka kymmenien polveutumisien kautta vasta on päässyt ensin apinan ja sitte ihmisen asteelle.

Koko luonto on omalla välttämättömyydellään itseään kehittävä elimistö.

Mutta inhimillinen yhteiskuntakin on elimistö, jossa samat kehityslait kuin luonnossa hallitsevat — *taloudellisen kehityksen lait*. Marxia, näiden lakien nerokkaana tutkijana, kutsutaan tieteellisen sosialismin isäksi. Tämän tieteellisen sosialismin mukaan kehittyvät yhteiskuntaolot — niitä ei rakenneta. Ja se kehitys perustuu tuotannonvälikkappaleihin.

Yhteiskunnallisen tarpeen tärkeäksi tekemän uuden tuotannonvälikkappaleen keksintö vaikuttaa samaseen yhteiskuntaan kerrassaan mullistavasti.

Koettakaamme johdattaa mieliin niin yksinkertaisesti ja lyhyesti kuin mahdollista historiallisesti tunnetut taloudellisen kehityksen päävaiheet, osoittaaksemme tuotannonvälikkappaleiden aikaansaamia yhteiskunnallisia mullistuksia, alkaen alkuperäisemmästä yhteiskunnasta. — Tiedetään sieltä, että ihmiset, jotka asuivat määrättyissä asuinkeksyksissä, kokosivat metsänriistaa elantotarpeikseen. He pyydystivät jousipyssyllä eläimiä. Jousipyssy oli tuotannon välikkappale. Yksi mies jousipyssy kädessä oli heikko hyökätäksään eläinlauman kimppuun. Käsittelymme alaisen yhteiskunnan jäsenten täytyi ymmärtää se tosiasia, että täytyy hyökätä eläinten kimppuun joukolla, piirittää se alue metsässä, jossa eläimet piileksivät. Jokainen mies jousipyssynsä kera seisoj kohdallaan rintamassa. Valittu johtaja antoi merkin milloin piti alkaa hyökkäys. Hyökkääjät päästivät ilmoille julman parkunan, kulkivat eteenpäin supistaen piiriä yhä ahtaammaksi. Eläimet säikähtivät, heidät valtasi pakokauhu, mutta yrittivätpä he paeta minne suunnalle tahansa, olivat jousimiehet vastassa. Syntyi hurja kamppailu ja taistelun päätyttyä makasi maassa hyvä saalis metsänriistaa. Se oli tulos yhteistyöstä, jotavastoin yksi jousimies oli mahdollinen sattuman kautta kaatamaan eläimen. Yhteistyö oli moninkerroin tuottavampaa, siksi sitä harjoitettiin. Saaliinjako oli yhteiskunnallinen toimitus. Sekin oli tuotantovälikkappaleiden ja keinojen mukainen. Jokaisen jousimiehen nuoli oli merkitty. Sille, jonka nuoli oli antanut kuolettavan haavan, kuului eläin. Työkyvyttömille

jaettiin saaliista määrätty osa. Heitäkään eivät nämä raa'at pakanat unohtaneet, jonka nykyajan sivistyneet ja kristityt yhteiskunnat tekevät. Siellä, missä tämä alkuperäinen elämä on myöhään säilynyt, paitsi että jousen ja nuolen sijaan on käytäntöön otettu ruutipyssyt, käytetään metsästyksessä edelleen yhteistyötä. Mutta ruutipyssy vaikuttaa kuitenkin mullistavasti yhteiskuntaan, sen hallintoon. Saalista ei voida uutta tuotannonvälikkappaletta käyttäessä jakaa entistä perustetta noudattaen. Lyljykuulaa ei voi varmasti merkitä, ja useasti se lävistää ja tappaa eläimen, häviten sille tielle. Tämä uusi tuotannon välikkappale sekä *karjan kesyttäminen* ja paimentaminen kaikille yhteisellä alueella pitää yllä kommunismia, yhteistä tuotantoa ja yhteistä nautintoa.

Ajan pitkään tämän yhteiskunnan helmassa syntyy yksityisomistusoikeuden itu, joka, kansojen paimentolaiselämän loppuessa, vakaan asuntopaikan valitua alkaa itää uudessa maaperässä. Kesytetty eläin, aura ja kuokka tuotannon välikkappaleena kyntää kaikkien heimojen ja kansojen yhteiskuntaelämässään sen vaon, johon kommunismi hautaantuu. Heimo, joka tähän asti oli yhteisesti tuottanut metsänriistaa ja syönyt yhdessä saaliinsa, jakaantui vähitellen perhekköintiin. Kukin perhekunta oli riittävästi voimakas tuottamaan kesyjen eläinten, auran ja kuokan avulla elämänsä tarpeet. Muodostui siis perhe, jossa edelleen vallitsi kommunismi. Perhe tuotti elämän tarpeita yhteiseen varastoon ja söi yhdestä pöydästä saavuttamansa tulokset. Syntyi perhekommunistinen yhteiskunta. Mutta edelleen, tämäkin yhteiskunta kantoi helmassaan siemenen, josta kehittyi uudet yhteiskunnalliset suhteet. Kun perheen isän, päämiehen omistusoikeus maahan tunnustettiin, laskettiin sillä lopullinen ja varma perustus yksityisomaisuuden yhteiskunnalle.

Perhe laajeni, käsittäen monia kymmeniä ihmisiä. Laajempien ja kehittyneimpien perheiden keskuudessa täytyi kehittyä työnjaon. Ei ollut viisasta tai hyödyllistä, että kaikki muokkasivat maata, että kaikki takoivat työaseita, että kaikki tekivät puutyötä, että kaikki ompelivat vaatteita ja että kaikki valmistivat nahkoja, saappaita ja kintaita. Perheiden keskuudessa syntyi ammattimiehiä, jotka suurimman osan ajastaan käyttivät käsitöihin. Kun perhetalous kaipasi seppää, puuseppää, räätäliä ja suutaria j. n. e., harjaantuivat jotkut perheen jäsenet niihin töihin. — Toiset viljelivät maata ja hoitivat karjaa, mutta kaikki nauttivat edelleenkin sen mitä yhteinen talous tuotti. Vihdoin kuitenkin: seppä, suutari, räätäli, puuseppä j. n. e. teki-

vät pajan tai työhuoneen itselleen kylänlaitaan — he olivat taidokkaita käsityöläisiä, tunsivat yhteiskunnallisen asemansa merkityksen, ja sen sijaan että he ennen työnsä palkkioksi istuivat talon pöytään syömään, määräsivät he nyt työstään vissin summan palkkaa. Yhteiskunnallinen suhde muuttui tavattomasti. Käsityöläinen oli maanomistajan perheessä työskentelevänä jäsenenä osa, joka teki omalla alallaan työtä yhteisen työsaavutuksen eduksi, perheen eduksi. Mutta nyt hän sensijaan oli tullut itsenäiseksi eläjäksi, jota ei juuri liikuttanut muu kuin hänen omat etunsa — hän teki työtä itseään varten: oli kapitalismin kaksisolainen alkueläin, josta toisesta kehittyi palkkatyön ja toisesta kapitalismin yhteiskunnalliset edustajat ja voimat.

Ja siellä missä yksityisomaisuus syntyy ja kehittyy, siellä syntyy ja kehittyy myöskin valtio. Omaisuutta omistavien heimojen ja kansojen sota (rosvoretket) toisiaan vastaan kävivät rasittaviksi. Syntyi ammattikunta, joka otti tehtäväkseen käydä sotaa, suojata "rauhallisia pellonperkaajia" hyökkääjiltä. Tämä ammattikunta kohosi mahdolliseksi, joka samoilla aseilla, joilla se piti kurissa vieraiden heimojen ryöstäjiä, taivutti omat suojattinsa alamaisikseen. Siten syntyi ylimsluokka — aateli ja heidän valtiovaltansa — feodalin valtio.

Me olemme nyt tärkeässä yhteiskunnallisessa käänteessä. Tuotantotavat tai tuotantovälinekappaleet astuivat kohta tekemään mahdollisia mullistuksia yhteiskunnassa. — Seuratkaamme seppää. Menkäämme hänen pajaansa ensiksi. Me näemme hänen siellä takovan markkinoita varten työaseita ja hän on verrattain onnellinen eläjä.

Maanviljelyksen kautta syntynyt yksityisomaisuus ja yksityisomaisuuden kautta syntynyt valtio olivat siittäneet orjuuden ja sittemmin, sen käytyä mahdottomaksi, maaorjuuden, joka kohteli talonpoikaista väestöä kuin teuraskarjaa. Mutta kaupungit, jotka olivat kehittyneet epävapaista kylistä ja joissa kukoisti vilkas käsityö ja kauppa, olivat saavuttaneet täydellisen riippumattomuuden. Kidutetut talonpojat pakenivat, mikäli mahdollista, kaupunkien turviin, pyrkien käsityön pariin. Seppämestari, jota me seuraamme edelleen, ottaa oppipojan, ottaapa useampiakin, paenneista talonpojista, jotka mestarin rinnalla valmistavat metalliesineitä ja kun metalliesineiden kysyntä on runsas, pestaa seppämestari yhä useampia oppilaita. Oppilas takoo ehkä kirveen päivässä ja mestari saa siitä kukaties yhden markan. Oppipojan ylläpitokustannuksiin ei sepällä päivässä kulu kuin puoli siitä. Toinen puoli jää mestarille liikevoitoksi. Siis mitä useampi oppipoika seppämestarilla on, sen runsaampi on hänen voittonsa.

Oppipojista tulee sällejä — oppineita työmiehiä, jotka opista päästyäänkin asettuvat mestarille palkkatyöläiseksi. Kun seppämestari on saanut oppilaita ja sällejä niin paljon, että hän voi elää tekevästi itse työtä, asettuu hän johtamaan liikepuolta — myy tuotteita ja etsii markkinapaikkoja tuotteille.

Sevän pajassakin tuotantoneuvoissa on tapahtunut muutoksia. Raudan kuumennuksessa ja sulatuksessa on keksitty tarpeenmukaan koneellisia apuneuvoja, ja käsivasaran sijaan suuria voimatöitä varten rakennettu vipusinvehkeillä käyvä konevasara. Viilapenkki kehittyi rautasorviksi j. n. e. Höyryn keksintö tuo paljon eloa ja voimaa. Käsivasara, jonka iskulla saatiin aikaan 50 kilon puristava voima, vaihtuu semmoiseen höyryvasaraan, jolla saadaan aikaan 300,000 kilon pusertava voima. (Meidän aikanamme on jo semmoisia puristimia, joilla saadaan aikaan 10,000,000 kilon pusertava voima.) Tuotteiden valmistus muuttuu satumaisen nopeaksi.

Seppämestarista on kehittynyt rikas tehtailija, jolla on satoja käsiä työssä ja mahtavia koneita ja rakennuksia työn suorittamista varten.

Näitä tehtailijoita on useita, jotka ovat kulkeneet samaa tietä sekä käyvät kauppaa samoilla markkinoilla, joten heidän välillään syntyy kilpailu. Mutta kilpailu on tasaväkistä. Jos yksi heistä parantaa tuotantoneuvojaan, parantaa toinenkin. — Eräs heistä, tunnustakaamme, että hän on nero, keksii ajatuksen kuinka kukistaa kilpailijansa. Sanokaamme, että kun heillä, kilpailevilla tehtailijoilla on 100,000 pääoma tai sitä edellyttävät voimat tuotannolla, löisi se heistä kilpailijansa alas, joka yhdellä rysäyksellä voi kohottaa pääomansa \$200,000:teen, mutta liikevoiton tasainen, vaikka runsas tulo ei suo sitä mahdollisuutta yht'äkkiä. Tehtailijassa syntyy ajatus osakeyhtiöstä. Se ajatus on seuraava: Myyn osakkeita \$100,000 edestä ja lupaan osakkeenomistajille korkoa rahoista ja omistusoikeutta liikkeeseen heidän kiinnittämänsä pääoman osuudelta, mutta itse pidän oman pääoma-arvoni edestä valtaa — siis puolet vallasta, kaikkia muita osakkeenomistajia vastaan. Saan pääomaa liikkeeseen ja siitä huolimatta voin olla määrävänä liikkeeseen nähden. Mutta tämäkin keino auttoi vaan hetken. Toinen tehtailija näki toisen menestyksen ja käytti samaa keinoa. Kaikki kilvan kohottivat pääomaa, mutta kilpailu jatkui. Ne jotka olivat heikompiä sortuivat ja sortuivat yhä. Ne taas, jotka kestävät kilpailun huomasivat kilpailun heittä hävittävän. He sanoivat toisilleen: Me riistämme maailmaa, työ-

väkeä, niitä jotka tekevät työtä. Liittoutukaamme edelleen. Lyökäämme kaikki pääomat meidän yhteisen vaikutuksemme alle ja lakkauttakaamme jatkuva kilpailu. Tämän ajatuksen seurauksena oli: *trusti*.

Näin taloudellisen kehityksen juoksussa, palkkatyön ja koneteollisuuden kautta on vuosisatoja sitte elänyt seppämestari tullut — vaikkapa nyt Yhdysvaltain trustin sieluksi ja haltiaksi, joka edustaa \$1,000,000,000 pääoma. Näin on käynyt kaikilla tuotanto-aloilla ja siten on syntynyt kapitalistinen talousjärjestelmä läänitys yhteiskunnan pikkuteollisuudesta.

Tämä kehitys tietysti hävitti läänitysvaltion, aatelisvallan ja kohotti porvariston valtion, siten, että porvaristo taisteli itselleen vallan valtiossa.

”Syyn ja seurauksen laki” tekee näin työtään; uusi muutos tuotantotavoissa synnyttää uudenmuotoiset yhteiskunnalliset suhteet. Tuotantovoimien päätekijät aina muodostavat yhteiskunnalliset muodot. Nykyisen yhteiskunnan tuotannon päätekijänä on työväenluokka. Se on paisunut suureksi ja mahtavaksi. Se käsittää jo nykyään ainakin 75% väestöstä. Se tuottaa kaiken, mutta ei omista mitään. Se kärsii, mutta ei saa vaivastaan palkkiota. Samoin kuin nykyajan kehittyneet tuotantoneuvot porvarien käsissä pakotti heitä muodostamaan trusteja säilyttääkseen etujaan, samoin nykyään samat tuotannonvälikkappaleet saarnaavat palkkatyöläisille uutta oppia, *socialismia*. Ne sanovat: elkkä kärsikö, vaan kulkekaa meidän mukanamme voittoon. Me olemme rautaisia käsivarsia; me emme väsy. Me luomme teille onnea, ottakaa se onni omiin käsiinne ja nauttikaa siitä. Ja nykyinen yhteiskunta vapisee kumouksen edessä. Voimakkaita nykyäyksiä vain ja vanha yhteiskunta lahoo raunioiksi.

Näin olemme luoneet pienen kuvan taloudellisen kehityksen lakien selittämiseksi. Taloudellisen kehityksen lakien pohjalta meidän täytyy harkita niitä mahdollisuuksia mitä köyhälistöllä on saadakseen onnellisen voiton.

} Nämät lait, kuten Kautsky sanoo, eivät opeta meille ”ehdotonta kumousta eikä ehdotonta kehitystä. Ne opettavat meille molempia.”

* * *

Sosialistinen liike ennen Marxia rakentui haaveilevalle pohjalte. Sen tarkoituksena oli synnyttää jokaisessa ihmisessä, joka antoi

värvätä itsensä sen aatepiireihin, harrastuksen pyrkiä ihmisenä hyväksi ja kohottaa siten yhteiskuntakin mallikelpoiseksi. Haaveilevan sosialismin asianajajat eivät panneet painoa kylmälle todellisuudelle — tai toisin sanoen, he uskoivat voivansa voittaa ihmishyvyteen vetoamalla kylmän todellisuuden. Ottivat lähtökohdakseen ihmisen luontoperäisen hyvyden. Vaikkakin ihmiset, kaikin puolin harhaan johdettuina tekevät vääryyttä toisilleen, ovat he kuitenkin mahdollisia kohoamaan oikeudentunnossa korkeammalle asteelle, kunhan kuulevat uuden ihanan opin veljellisestä rakkaudesta ja tajuavat sen. Oikeastaan utopistisessa sosialismissa kaikui uudestaan vanhat läkysyt: "rakastakaa toistanne niinkuin itseänne" ja "menkäätkä kaikkeen maailmaan saarnaamaan suloista ja hyvää sanomaa" jne. Utopistit alkoivat maailman kääntämisen vallankumouksen ihmisyksilön sielusta lähtemällä, siis ihmisten persoonallisella paremmaksitekemisellä. Taloudelliset edut heidän mielestään olivat vähäarvoisia heränneen oikeudentunnon tiellä: Kun kerran on tullut herätykseen, hylkää etuoikeutensa kanssaihmistensä hyväksi. — Yhteiskunta, jossa vaino, sorto, kurjuus, ahneus, kateus ja siveettömyys j. n. e. ovat vallalla, on väärä, luontovastaisen ihmiskasvatuksen tulos, jota täytyy ohjata oikealle tolalle jälleen oikean kasvatuksen tietä, johtaa luonnollisuus valtaan, perustaa luonnollinen yhteiskunta, josta luonnollisesta yhteiskunnasta kyllä on olemassa lukemattomia yksityiskohdissaan eri suuntiin meneviä ehdotuksia. Utopistien käsitys käskää etupäässä kääntämään rikkaita, eikä suinkaan sentähden, että he tekevät enemmän vääryyttä, tai olisivat suurempia syntisiä, vaan sentähden, että heidän suurempi valistuksensa tulisi käännättämisen kautta sirretyksi uuden opin palvelukseen. Utopistien perusajatus on siis se, että rikkaat ja valistuneet voivat suuremmalla menestyksellä kääntää köyhiä ja tietämättömiä uuden opin puolelle, joten "yhden pelastus" koituu monien "autuudeksi".

Juuri tehdyssä kuvassa nähdään utopistien periaatteet ja keinot periaatteiden perille viemiseksi: Me näemme siitä, että he pyrkivät luonnon elämässä vallitsevan sopusoinnun mukaiseen yhteiskuntaan ja useat heistä mahdollisemman alkuperäiseen, ihmisnerojen keinoilla muokkaamattomaan veljelliseen yhteiselämään. Kasvatus, opetus — siveellisen mielenlaadun kohotus on heidän keinojensa kokonaissumma.

Tämänsuuntainen, uskonnollis-ihanteellinen sosialismi oli vallalla ennen varsinaisen suurteollisuuden aikakautta ja ennen Marx'ia.

Äärimäisyydet tapailevat toisiaan, sanotaan, ja aivan oikein se on sanottu. Niinpä tämä ihanteellinen ja veljellisyyteen perustuva sosialismi on ollut portaana selvään anarkismiin. Persoonalliseen hyvyteen ja hyvään tahtoon perustuva aate ei voi tunnustaa yhteiskunnallista tai valtiollista taistelua, epäsointua, jossa luokkien vastakkaiset edut ovat määräävinä tekijöinä, yhtävähän kuin anarkisti voi sietää järjestettyä yhteiskunnallista taistelua koska hän ei kerran tunnusta, yksilön mielihaluja hallitsevaa yhteiskuntaa. Tässä yhteydessä haluan lausua, että minusta nähden vanhoilla utopisteilla ja nykyaikaisilla äärimäisillä industrialisteilla on sangen paljon yhteistä siinä että he niin perinpohjaisesti rakentelevat tulevaisuuden yhteiskuntaa mielikuvituksissaan, anarkistien kanssa siinä, että he kieltävät valtiovallan ja valtiollisen taistelun ja Marx'ilaisten sosialistien kanssa siinä että he tunnustavat luokkataistelun. Näinollen industrialismi on kitkerä sekoitus, joka on kyhätty kokoon utopiasta, anarkismista ja sosialismista. Siinä kuvastuu pikkuporvarillinen ja ryy-syköyhälistölle ominainen turvattomuus, joista edellinen suurteollisuuden tieltään tunkemana uppoaa köyhälistöön ja jälkimäinen suurteollisuudelle tarpeettomana vajoaa syvimpään alennustilaan.

Kaarlo Marx on esittänyt oppinsa vastapainoksi utopistiselle sosialismille — individualismille ja anarkismille. Hän on osoittanut kuinka kukin yhteiskuntamuoto kunakin aikana on vallitsevan tuotantotavan mukainen. Heimo- ja perhekommunistinen yhteiskunta on ollut omien taloudellisten ja historiallisten ehtojensa tulos, samoin feodalinen ja niin myös kapitalistinen yhteiskunta. Yhteiskunnan taloudellinen pohjarakenne antaa oman muotonsa, oman henkensä jokaiseen esille kuohahtavaan tahti hiipivään ilmiöön, lakiin tai laitokseen. Kun koko ihmiskunnan historia on ollut luokkataistelujen historiaa, saa jokainen yhteiskunnallinen asia tai taistelu luokkaleiman. Vastakkaiset voimat kiertävät pääasiassa kahdessa keskipisteessä. Vallitsevasta järjestelmästä vääryyttä kärsimään joutunut luokka synnyttää sydämissään kapinahenkeä; vääryydestä hyötyvä luokka puolustaa olevia oloja kapinoivia aineksia vastaan. Näiden välillä käy katkeamaton taistelu, milloin heikompi milloin uhkaavasti riehuvat, siksi kunnes vallitsevan yhteiskuntatilan taloudellinen perustus on ehtinyt täyttämään tehtävänsä, painaen vaa'an sen jälkeen nopeammin tai hitaammin kapinoivien joukkojen suunnattomasti kasvavassa niiden puolelle. Yhteiskunta saa uusia, taloudellisen kehityksen välttämättömäksi tekemiä muotoja — vallankumous toteutuu.

Valtiollinen toiminta, valtiiovallan valtaus työväenluokalle tai toisin sanoen parlamentaarinen toiminta on marx'ilaisen sosialismin käytännöllisen toiminnan selkäranka, joka ei ole siksi tullut tottumuksesta tai jostakin muusta tilapäisestä syystä tai olosuhteesta, jotka asianhaarat voisi jo nykyoloissa, jättää huomioonottamatta marx'ilaisen sosialismin siitä kärsimättä. Parlamenttarismi on Marx'in yhteiskunta-opin perusteiden luonteen kautta tullut tärkeäksi osaksi siitä.

Silloin kuin, kuten edellä jo lyhyesti mainittiin Marx'in mukaan, tunnustetaan, että yhteiskunta ei ole mielivaltaisen peukaloimisen tulos, että se kehittyy siten kuin sen lait sen määräävät, olisi marx'ilaisia perusväitteitä mahdoton tehdä *nykyaikaisissa* valtioissa käytännölliseksi taisteluhjelmaksi noudattamatta valtiollista ja tarkemmin sanoen: *parlamentaarista taistelutapaa*.

Ei käy päinsä Marx'in oppien pohjalla taistella koko yhteiskunnan olemusta vastaan. Se täytyy tunnustaa jo hyvin varhain käyneen kehityksen tuloksena; samoin täydytään tunnustaa valtiokin ja valtiossa täydytään tunnustaa lakeja yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi ja kun me kerran elämme ja täydymme elää aikamme yhteiskunnan ja sen valtiiovallan alueilla, miten kurja ja rappeutunut se onkin kapitalismin viime pään käsissä ollessa, ei mikään utopistinen korpiyhteiskunta, ei industrialinen "departementti", eikä anarkistinen yksilöllisyys voi meitä viedä muualle. Me kuulumme aikamme yhteiskunnan ja valtion perustekijöihin, ja sen ajan täytyy kohta koittaa, jolloin näiden laitosten sydän tykyttää köyhälistön omaa elämää.

Mutta sosialistipuolueiden ympärille ja keskuuteenkin kaikissa maissa kokoontuu silloin tällöin aineksia, jotka vaikka omaavatkin halua — ja useassa tapauksessa kiihkoisaa halua taistella nykyistä kapitalistista järjestelmää vastaan, eivät voi sopia sosialidemokratian kanssa taistelutavoista, eivät hyväksy valtiollis-parlamentaarista toimintaa — *valtiollisen vallan valtaamista työväenluokan käsiin*.

Kapitalistinen järjestelmä on synnyttänyt tämän omituisen *sivuluokan*, joukon ihmisiä, jotka tavallaan tunkeutuvat työväenluokkaan mutta jotka siitä yhtäpaljon eroavatkin. On sängen sotkuista tarkastaa näitä ihmisiä luokkana ja jos tarkastaa heidän yhteiskunnallisia aatteitaan ovat nekin luokan mukaisia. Tähän luokkaan kuuluu tavallisesti "sivistyneen säädyn", syystä tai toisesta, liikatuotannoksi jäänyt joukko, joka koettaa sovittaa itsensä ja maailman menon vä-

lillä olevaa ristiriitaa niin ylevältä (filosofiselta) kannalta kuin elämän epävarmuus ja useasti silkka nälkä ja kurjuus sallii. Heidän, *lujasti yksilölliseltä maailmankatsomuskannalta johdettu* — “veeren juurrutettu” sivistyksensä tässä asemassa tuo eteen lukemattomia harhakuvia ja esteitä, jotka vievät, onnellisia poikkeuksia lukuunotta matta, aatteelliseen haaksirikkoon. — Pikkuporvari, “oman onnensa seppä”, täydentää ansiokkaasti puheenaolevaa luokkaa joutuessaan kapitalistisen kehityksen hammaspyöräin ruhjottavaksi. Hän on luottanut omaan liikemiestaitoonsa, omiin keinoihinsa ja pikku pääomaansa; on rakennellut niistä itseään varten *elämän opin* — ja kun se särkyi, kun taidot ja keinot eivät auta, kun suurkapitalismin heikoinkin henkäys pyyhkäisee pikkupääomat pois tieltään kuin tuuli tomuhiukkasan, silloin tuo “oman onnen seppä”, useassa tapauksessa ruumiilliseen työhön tottumaton ja varsinkin ammattitöitä taitamaton näkee edessään pyhän ja sääliittömän maailman, joka sietää saada toivottomalta mieheltä muistutuksen “hinnalla millä hyvänsä”. Tähän maaperään itää helposti aatteet jostakin krapotkinilaisesta “individualismisesta kommunismista”. — Se sopii “oman onnen sepälle” ja täydentyy *mielikuvituksena* ja *tekona* pommiurheilussa. — Puheenaoleva luokka saavuttaa huippunsa löytäessään liittolaisekseen kapitalismin täydellisesti murttamat ja raaistuttamat, suurkaupungin turmeluksen ja paheitten syvimpään lokaan työntämät “trämpit”.

On ymmärrettävää ettei tämän ihmisryhmän päähän saa mahdumaan sosialidemokratisia aatteita. — *varsinaisen työväenluokan aatteita*. Heillä ei ole aikaa odottaa sen hetken täyttymistä, jolloin vallankumous, luonnollisena, *historiallisen elämän täytymyksenä tapahtuu*. Heidän mielestään vallankumoukselle on, juuri tämä aika, heidän omien kärsimyksiensä aika, sopivin. He eivät voi ymmärtää mitä merkitystä on valtiollisella toiminnalla, jolla koetetaan saada esimerkiksi 8 tunnin työpäivä, sillä eihän heillä ole työtä ollenkaan j. n. e.

Luokan, jonka selostamiseksi juuri edellä käytimme muutamia rivejä, keskuudessa on viimeisimpinä vuosina esiintynyt sosialistipuolueen vaikutuspiiriin tungeksiva liike, joka eri maissa esiintyy eri nimellä, mutta, jonka selvempänä ominaisuutena on valtiollis-parlamenttaarisen toiminnan vastustaminen ja uuden, “teollisuus-sosialismin” edustaminen. Tältä taholta sosialidemokratinen liike on saanut osakseen kiivaita hyökkäyksiä. Näiden hyökkäysten “asiallinen” puoli supistuu seuraavaan:

1:si. Parlamenttarismi on vienyt sosialismista kumouksellisen luonteen. Se on käynyt tylsäksi ja veltoksi. Sosialistipuolueiden täytyy parlamenttaarisissa touhuissa liikkua varoen ja lieventää ohjelmaansa saadakseen ääniä.

2:si. Parlamentarismi johtaa hallitussosialismiin, joka tekee työväenluokan parlamenttarikoista kapitalismin suojaajia ja työväen kurissa pitäjiä.

3:si. Parlamentarismi luo johtajaluokan, joka vähitellen vieraantuu työväenluokan harrastuksista — vieläpä on vaaraa sen tulemisesta kokonaan vihamieliseksi sosialismille, joka tahtoo poistaa työväenluokan riistämisen, josta johtajat elävät.

4:si. Koska sosialismi sisältää meidän aikamme edistyksen ytimen, vaikuttaa sen rämettyminen parlamentissa taannuttavasti koko ihmiskunnan kulttuurikehitykseen ja siten heikontaa köyhäläisten historiallisen tehtävän kauvaskantoisuutta.

Näihin väitteisiin siis pääasiassa sisältyy syytös, että parlamenttarinen toiminta on kavaltanut sosialismin. Ja samalla luonnollisesti väitös että nykyisten parlamenttaarista taistelutapaa noudattavien, marxilaisten sosialistipuolueet ovat olleet alkujaan toista kuin mitä ne nyt ovat. — On erehdyttävää luulla niin. Marxilaiset puolueet ovat aina olleet johdonmukaisia asiansa ajossa ja uskollisia periaatteilleen. Meille on huvittava nähdä mitenkä itse Marx, joka on luonut niin pettämättömän perusteen sosialismin periaatteelle, tahtoi käytännöllistä puoluepolitiikkaa ohjattavan. Vanhan Internationalen Kongressissa Genevessä v. 1866 tehtiin päätös muun muassa, että "työpäivien lyhennys kahdeksan tuntiseksi on ensi ehto, jota ilman kaikki muut parannus- ja vapautuspyrkimykset näyttäytyvät tehottomiksi ja että työpäivän lyhennys on toimeenpantava *lainsäädännöllistä tietä.*" Osuustoiminnasta lausuttiin, että se esiintyy kyllä yhtenä, luokkavastakohtille nojaavana, mutta että se ei yksin ole kykenevä mullistamaan kapitalistista yhteiskuntaa. Ylläolevien lisäksi jatkettiin seuraavalla parlamenttaarismin puolesta selvästi puhuvalla päätösponnella: "Jotta voitaisiin muuttaa yhteiskunnallinen tuotanto vapaan ja järjestyneen työn suureksi ja sopusointuiseksi järjestelmäksi, siihen tarvitaan yhteiskunnallisia muutoksia, muutoksia yhteiskunnan yleisissä edellytyksissä, jommoisia ei koskaan voida toteuttaa ilman yhteiskunnassa järjestettyjä valtakeinoja, valtiovalta on siis otettava kapitalistien ja maan omistajien käsistä ja sitä on työväen itsensä yhteisesti käytettävä." — Näiden ponsien laadintaan, johta-

vana miehenä, otti osaa itse Kaarlo Marx. — Seuraavassa kongressissa v. 1867 hyväksyttiin valtiollisista vapauksista seuraava ponsi: "Katsoen siihen, että valtiollisen vapauden puute on kansan yhteiskunnallisen kasvatuksen ja köyhälistön vapautuksen este, päättää kokous että yhteiskunnallinen vapaus on erottamaton valtiollisesta vapauttamisesta, että valtiollisen vapauden saavuttaminen on ensimmäinen ja ehdoton välttämättömyys."

Näissä ponsissa on lausuttu selvästi se kanta, jota sosialistipuolueet kaikissa maissa ovat seuranneet, itsekussakin maassa, ja toisistaan eroavissa olosuhteissa, mahdollisuuksien mukaan. Päivän selväsiis on, etteivät sosialistipuolueet ole sosialismin myöhemmällä edustuksella, parlamenttaaristen touhujensa hinnaksi kavaltanut marxilaisen sosialismin vallankumouksellista henkeä ja tarkoitusperää; se on ilkeämielinen solvaus. — Yhtävähän, sen kauniimmalla tavalla voi esittää syytöksiä siitä, että parlamenttaarismi olisi rappeuttanut sosialismin. Kokemus, tai uudemman sosialismin historia kelpaa todistukseksi. Sosialismi on kohonnut 40—50 vuoden sisällä, kuten Karl Kautsky sanoo: "hapuilevasta pienestä joukosta, ensiluokan valtiolliseksi mahdiksi, kaikkialla."

Parlamenttaarisen toiminnan vastustajat sanovat, muka kokemuksiinkin vedoten, että yleisillä vaaleilla on vedetty kansaa nänstä, että kansa on väsynyt siihen. He suosittelevat sensijaan keinoja, joita käyttäen "parlamenttaarinen toiminta putoo romukoppaan". Valtaamalla, teollisuuksittain järjestymällä, eri teollisuusalat työntekijäin käsiin. Se voi meillä tapahtua: Tehdään suuria lakkoja, pidetään alituisesti jatkuvaa mellastusta yllä, lyödään salaa ja julkisesti, käytetään räjähdysaineita, unohdetaan kaikki siveellisesti sitovat periaatteet, ei katsota minkään lain rajoittamaa rajaa esteenä, ei mitään valaa tai sopimusta velvoittavana. Sanalla sanoen, lopetetaan kaikki yhteys sen järjestyksen kanssa joka on perusteena nykyiselle taloudelliselle, valtiolliselle ja yhteiskunnalliselle elämälle. Riittää, kun sanomme, että moisen rysäysteorian mukainen politiikka hajoitaisi nopeasti työväen järjestöt,, väsyttäisi joukot, tuottaisi taantumuksen, jonka alta sosialismin olisi vaikea päästä jaloilleen. — Mitä vähäisiin kokemuksiin tulee, on rysäyspolitiikasta ainakin se koettu. Sitävastoin parhaan kuvan tai todistuksen tarjoaa meille, missä määrässä parlamentarismilla on ollut menestystä, ne numerot, jotka osoittavat eri maiden sosialistipuoluiden äänimäärän kasvamista:

	Vuonna	Ääniä.
Saksa	1867.....	30,000
	1906.....	3,251,005
Ranska	1887.....	47,000
	1904.....	1,120,000
Enganti	1895.....	55,000
	1906.....	342,196
Itali	1882.....	49,154
	1905.....	301,525
Yhdysvallat	1888.....	2,068
	1908.....	500,000
Svetsi	1884.....	3,591
	1900.....	100,000
Belgia	1894.....	320,000
	1906.....	500,000
Itävalta	1901.....	780,000
	1907.....	1,041,948

Mainitut numerot eivät suinkaan puhu mitään väsymyksestä.

Käyttäkäämme vielä muutamia auktoriteettien lausuntoja näyttäksemme miten vähä voi panna arvoa antti-parlamenttaaristen sille väitteelle, että sosialismi taantuu ja rappeutuu noudattaessaan parlamenttaarisia taistelukeinoja.

Lontoon kansainvälisessä sosialistikongressissa v. 1896 selitti Jaures Ranskan oloista, että "osanotto vaaleihin vilkastuu yhä ja että äänimäärän kohoominen todistaa sitäkin, että edustajat täyttävät velvollisuutensa valitsijoitansa, työväenluokkaa kohtaan". — Bebel: "Vakiollisiin vaaleihin osanoton takia on Saksan sosialidemokraattinen puolue kohonnut pienestä halveksitusta ja pilkatusta joukosta, kasvaen valtakunnan voimakkaammaksi puolueeksi. Tämä on ihan pannut porvaripuolueet pyörälle. Kaikki se mitä Saksassa valtiollisessa ja taloudellisessa suhteessa on tapahtunut työväenluokan hyväksi on se saavutettu sosialidemokratian ja sen valtiollisen toiminnan kautta. Saksan työväki ei ymmärtäisi vaaleista poissa pysymistä. Se tunnuksanaan on, enemmän vaaleja; mitä useammin sen parempi. Miksi porvaripuolueet ovat pidentäneet lainsäädäntökaudet viideksi vuodeksi. Rakkaudesta työväkeä kohtaan. Ei, vaan pe-

losta, peläten kiihkoa ja valistusta joita vaalit tuovat. Emmekä me voisi tehdä porvareille suurempaa palvelusta kuin omata anarkistien taktiikan, viheltää äänioikeudelle. Ei siis ole luovuttava äänioikeudesta, mutta vaadittava sen laajentamista. Olisi mitä suurin valtiollinen virhe jos luovuttaisi vaaleista.” Ferri selitti, ettei Italiassakaan vaaliharastus ole heikkenemässä, valtiolliseen taisteluun osanotto on hyvin valistavaa ja kasvattavaa.

Kongressin päätösponnessa lausutaan mm.: “Kongressi selittää, että tärkein keino työläisten vapauttamiseksi ihmisinä ja kansalaisina kansainvälisen sosialistisen tasavallan toteuttamiseksi, on valtiollisen vallan valtaus, ja kehoittaa kaikkien maitten työläisiä liittoutumaan porvarillisista puolueista riippumattomina vaatimaan yleistä äänioikeutta kaikille täysi-ikäisille.”

Jo aikaisemmin pidetyssä Zürichin kansainvälisessä kongressissa sanoi V. Liebknecht valtiollisesta toiminnasta mm.: “Jos joku viholliseni ahdistaa minua jollakin aseella, niin en minä pääse hänestä voitolle halveksimalla tuota asetta, minun on yritettävä saamaan pois se häneltä itselleni ellen tahdo tuntea sen sattuvan omaan ruumiiseeni. Sen vallan joka vastassamme on, voimme voittaa vain siten, että riis-tämme siltä sen valtavan miekan.”

Näemme siis, että tältä puolen ei parlamenttaarismi rappeuta sosialismia, mutta tuottaako se tuloksia? Edellisessä on vastaus siihenkin. Liikettä ei tavallisesti harjoiteta, jos se ei tuota tuloksia. Köyhälistö jatkaa liikettään innokkaasti ja se on paras yleispätevä todistus sen kantavaisuudesta — ja ken on olojen tuntija jossakin määrässä, joka tuntee teollisuusköyhälistön asemaa läpi muutaman viimeisen vuosikymmenen, hänen täytyy tunnustaa, että sosialismi, semmoisena kuin sitä on ajettu on ollut verraton ja ainoa tuki sille olemassaolon riehuvassa taistelussa. Mutta eikö olisi ollut parempi tuki se sosialismi, syndikalismi, industrialismi j. n. e. miksi sitä nyt suvaitsette nimittää, joka olisi pitänyt yllä jatkuvaa väkivallan mellastusta? Uskallamme sanoa: Köyhälistö olisi saanut kokea yli voimain käyppiä kohtaloja, siinä tapauksessa olisi uhrattu paljon verta ja kärsimyksiä, jonka ainoana tuloksena olisi ollut se sama: veri ja kärsimykset — ja todellakin sosialismin rappeutuminen ja koko köyhälistön rappeutuminen.

Mitään perää ei ole siinäkään anti-parlamenttaaristen väitteessä, että sosialistipuolueiden ohjelmat muodostuvat porvarillisilta haiskah-taviksi, kuten he sanovat, parlamenttaarisessa hapuilemisessa, koska

puolueen täytyy etsiä äänestäjäjoukkoja. Kaikki, puhtaasti sosialidemokraattiset puolueohjelmat meidän päivinämme eivät missään suhteessa poikkea niistä, johtavista aatteista, jotka ovat esitetyt ensi kerran v. 1847 puolueemme ohjelmassa "kommunistisessa manifestissa". Jokaisen maan sosialistipuolueen ohjelman ensi sanoina tai lauseina löydetään tuomio kapitalistis-taloudelliselle ja -yhteiskunnalliselle järjestelmälle; selitetään niiden kehityksen välttämättömästi johtavan vihdoin itsensä häviöön, koska taloudelliset, valtiolliset ja yhteiskunnalliset olot käyvät sietämättömiksi ja mahdottomiksi, pysyäkseen kapitalismin pohjalla pystyssä. Sen lisäksi on kaikilla hyvin toimivilla sosialistipuolueilla käytännöllinen taisteluojelma, jossa määritellään ne pyrkimykset, joiden puolesta ensi tilassa taistellen, joudutetaan kapitalistisen järjestelmän lopullista häviötä. Ei minäkään maan, selväsuuntaisen sosialistipuolueen ohjelmassa löydä ai-noatakaan ohjelmakohtaa, jota kävisi päinsä selittää porvariluokan etujen pohjalla laadituksi. Jokaisen ohjelmakykälän suora ja ylevä tarkoitus kohottaa yhteiskunnallisen vallankumouksen voimia kapitalistiluokan eteen, jotka kerran, työväenluokan oman ja taloudellisen kehityksen jouduttua määrätulle kohdalle, tekevät tehtävänsä todellisessa vallankumouksellamisessa. — Puolueemme kansanvaltainen kokoonpano estää "rämettymisilmiöt", sen "johtajat" ovat lujasti riippuvaisia puolueemme ylimmästä vallasta — *puolueesta itsestään*. Ne luottamusasemiin kutsutut, jotka eksyvät ajamaan sovittelevaa politiikkaa tai tekevät syrjähyppyjä sinne tai tänne, kuivettuvat nopeasti ja kuivettuneet oksat karsitaan pois sosialismipuusta. Sosialidemokratistien puolueitten täytyy horjumatta seisoa *työväenluokan kannalla*. Ne eivät saa runnata puoluetoimintaansa siten, että se johtaa luokkarajoissa hämmentymään. — Silloin sosialismi *menettää historiallisen tehtävänsä kauvaskantavaisuuden*, se joutuu joko pikkuporvariston asemieheksi tai anarkististen temmellysten astinlaudaksi.

Edellä me jo esitimme ne syyt ja perusteet jotka pakottavat sosialistipuolueita sulkemaan suojastaan enemmän tai vähemmän anarkistiset intoilijat ja täydennökseksi siihen liitämme tähän Amsterdamin kansainvälisessä sosialistipuolueiden kongressissa hyväksytyyn päätöksen revisionismia vastaan:

"Kongressi tuomitsee mitä ehdottomammin revisionistiset pyrkimykset jotka tarkoittavat tähänastisen koettelun ja voitokkaan luokkataistelulle nöjaavan menettelytapamme muuttamista. Siinä mielessä, että vastustajamme voittamisen kautta, valtiolliseen valtaan pyr-

kimisen tilalle tulisi nykyiseen olojen tilaan mukautumista harrastava politiikka.”

“Kongressi tuomitsee vielä jokaisen, vallitsevain luokkavastakoh-
tien himmentämisyrittämyksen, jonka tarkoitus on helpottaa porvaril-
lisiin puolueisiin lähenemistä.”

Kehoitetaan tai vaaditaan eduskuntien sosialistisia edustajia tar-
molla ja selvänäköisesti käyttämään valtaansa.

Vielä muistakaamme se, miten paljon apua sosialistinen agi-
tatiooni on saanut parlamenttaarista taktiikkaa noudattaessaan. Aivan
oikein on huomattu, että eduskuntien puhujalavalta kuuluu sosialisti-
nen agitatiooni etäälle. Jos mikä, niin se on kasvattanut sosialis-
mia maailmassa. Agitatiooni sieltä tulee kuulluksi tuhansin kerroin
sanomalehtien kautta, ja se alkulähteensä, *kansan eduskunnan*, nimen
ja arvon siihen liittyessä, tulee huomioon otetuksi. Katupuhuja, esi-
merkiksi voi puhua kyllä loistavasti, harjoittaessaan sosialistista agi-
tatioonia, mutta hyvän katupuhujan vaikutus rajoittuu muutamaan
sataan henkilöön suoranaisesti, jotavastoin parlamenttipuhuja saa
hartaita kuulioita tai lukijoita arvaamattomia ihmisiäumojia.

* * *

Tämän kirjottaja on ajatellut kirjottaa laajemman sepustuksen
työpaikalla vallitsevien olosuhteiden vaikutuksesta työntekijäin yh-
teishenkeen, tarkoituksella asettaa se vastapainoksi, niille, jotka väit-
tävät työpaikkaa siksi lähteeksi, josta työläinen imee luokkahenkensä,
ja josta samaset teoreetikot johtavat industrialisen sosialisminsa tais-
teluperiaatteet ja tekevät tulevan yhteiskunnan piirustukset — jotka
tekotapansa puolesta muistuttavat sangen suuresti Proudhon'in rii-
tinkejä, ja joihla muutoin onkin olemassa löydettävä *historiallinen
yhteys*. Mainitsemani työn kenties suoritankin saadessani riittävästi
aikaa, mutta haluan jo tässä siihen asiaan hieman kiinnittää huo-
miota.

Ne, jotka eniten huutavat “työväenluokan kannalla pysymisestä”,
sen työpaikan sielu-elämään tunkeutumisesta, eivät tavallisesti kos-
kaan itse ole olleet työpaikalla — siten että he olisivat työläisten työ-
paikkasieluun perehtyneet.

Työväenluokka työpaikalla on sangen hajanainen ja yhteishen-
getön. Löytyy kymmeniä eri syitä, jotka työpaikalla tekevät järjes-
tyneestäkin työläisestä toverinsa rinnalla kilpailijan. Työnteettä-
jät tarkoituksellisesti keksivät keinoja pitääkseen työläisiään keske-

nään kilpailevina. Jokaisella työpaikalla löytyy lukuisia sellaisia keinoja käytännössä. Niistä mainittakoon: Suuruudeltaan erilaiset palkat, kappale- ja urakatyö, suosikkijärjestelmä, kilpailut, paremmat ja huonommat työt j. n. e. Mutta suurin kaikista: *työpaikassa pysymisen epävarmuus*. Työpaikka on alituinen kilpailuesine työläisten välillä. Siihen kilpailuun ottaa osaa järjestynyt työläinen toista järjestynyttä vastaan, puhumattakaan kilpailusta järjestymättömien välillä; niiden välisessä kilpailussa unohtuu alkeellisemmatkin "säännöllisyyden" näkökannat. On kuultu kerrottavan kilpailusta työpaikalla pysymisen oikeudesta niin kamalia mutta tosia kertomuksia, että ei tekisi mieli niitä toistaa. On tapahtunut esimerkiksi, että nuoret tyttöset, *peläten työpaikasta poisajamista*, suostuvat paasien ja isäntien sukupuolihimojen välikappaleeksi; on tapahtunut, että työläis-isä uhraa *tyttärensä* ja *oman vaimonsa* samasta syystä samaan tarkoitukseen. — Kaiken tämän lisäksi tulevat ammatit näyttelämään yhteishenkeä karkoittavaa osaa. Ammatit eivät ollenkaan ole niin hävinneet suurteollisuudessakaan ettei niistä enää johtuisi mitään harkakuvaa erottamaan työmaalla työmaalla työläisiä toisistaan. Ammatit oikeastaan ovat *monistuneet*. Rautateollisuus käsityön vallitessa tunsi vaan yhden ammattilaisen: *sepän*. Rautateollisuus sitävästoin suurteollisuutena tuntee kymmenien erilaatuisten tehtävien suorittajia, joilla on vakituinen, vieläpä runsaasti ammattitaitoakin kysyvä alansa, esim. valurilla, raudan sorvaajalla, kiillottajalla, koneitten kokoojalla j. n. e.

Mutta näiden asiain "sielutieteellistä" merkitystä eivät ne osaa tarkoin arvioida, jotka eivät koskaan ole työläisenä ollen työpaikan ilmaa hengittäneet.

Vasta *yhteiskunnan jäsenenä*, jolloin työpaikan ristiriidat eivät ole työläisten silmää ja sielua sotkemassa, syntyy yhteishenki — luokkahenki. Kaikki työpaikalla tapahtuvat vääryydet paljastuvat selvästi ja ottavat sijansa yhteiskunnallisen ja valtiollisen taistelun syinä ja innostuttajina. Työläiset tähtäävät silloin iskunsa vääriä yhteiskunnallista järjestelmää vastaan, joka pitää ja suojaa työpaikkaa kankeana kidutuslaitoksena.

Sitävästoin taistelua käydessä taloudellisella taistelukentällä, ovat kaikki edellämäinitut työpaikan ristiriidat esteenä ja kiusana. Eikä mikään industrialinen valistus voi sitä toiseksi tehdä. Työpaikalla tuntee työläinen ensi sijassa *oman etunsa*, unionin jäsenenä ensisijalla *ammattinsa edut* ja vasta yhteiskunnan jäsenenä *luokkan-*

sa edut. Kukin ammattikunta katselee oman ammattinsa mahdollisuuksia; ajattelevat: saamme paremmin vaatimuksemme lävitse, jos emme hätyytä kaikkia yht'aikaa vaatimaan. Ja eikä käy kieltäminen-kään ettei pienillä sissilakoilla ole voitettu yhtä paljon kuin suurilla. Tavallista suuremmat lakot useassa tapauksessa epäonnistuvat, ellei ota lukuun niiden yhteiskunnallista arvoa — tai agitaattorista arvoa. — Ja on olemassa yksi kuvaava ominaisuus kaikilla suurilla lakoilla, vaikka ne ovat tehdyt puhtaasti taloudellisten vaatimusten perille viemiseksi: *ne tahtovat taipua valtiollisiksi taisteluiksi*. Tämä ilmiö tukee voimakkaasti sitä katsantokantaa, jota tässä olen esittänyt — nimittäin että milloin työväen taistelu tarvitsee lujaa yhteishenkeä täytyy sen sitä imeä valtioliselle taistelukentälle kuuluvista luokkataisteluaatteista. Ainoastaan valtiollisen luokkataistelun kautta saavuttaa köyhälistö taloudellisen vapauden.

F. J. S—ä.

